

Wyjaśnienia dotyczące ustalania wysokości kar pieniężnych w sprawach związanych z naruszeniem zakazu praktyk ograniczających konkurencję

Marzec, 2024

Wyjaśnienia dotyczące ustalania wysokości kar pieniężnych w sprawach związanych z naruszeniem zakazu praktyk ograniczających konkurencję

1. Wstęp

- (1) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: „**Prezes Urzędu**”) wydaje na podstawie art. 31a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 1689) (dalej: „**u.o.k.k.**”) niniejsze wyjaśnienia co do stosowania art. 106, 106c i 111 u.o.k.k. w zakresie ustalania wysokości kar pieniężnych w sprawach związanych z naruszeniem art. 6 i 9 u.o.k.k. oraz art. 101 i 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dalej: „**TFUE**”).
- (2) Wyjaśnienia stosuje się do spraw, w których postępowanie antymonopolowe wszczęte zostało po 1 stycznia 2024 r.

2. Rola wyjaśnień

- (3) Wyjaśnienia przedstawiają sposób, w jaki Prezes Urzędu będzie podchodził do kwestii wymiaru kar w sprawach, w których wydawane będą decyzje stwierdzające stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i nakładające kary na uczestników tych naruszeń. Wyjaśnienia nie mają jednak stanowić narzędzia umożliwiającego precyzyjne ustalenie (kalkulację) oczekiwanej wysokości kary przez przedsiębiorców.¹ Wymiar kar wynika z oceny prawnej konkretnej sprawy rozpatrywanej przez Prezesa Urzędu. Celem wyjaśnień nie jest też zrównanie poziomu kar w poszczególnych kategoriach spraw i umożliwienie ich porównywania, ale ustandaryzowanie sposobu określenia ich wysokości.²
- (4) Niniejsze wyjaśnienia opisują sposób oceny poszczególnych kryteriów wymiaru kary i nie wpływają na poziom zagrożenia karami wynikający z przepisów u.o.k.k. ani na przesłanki

¹ Por. postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 5 kwietnia 2017 r. w sprawie P 17/16 („*W istocie sąd pytający zakłada, że u.o.k.k. powinna stwarzać możliwość kalkulacji kary pieniężnej, tj. ustalenia z góry już w chwili zawierania porozumienia kartelowego czy ta zdecydowanie naganna praktyka antyrynkowa się opłaca, tzn. czy przyniesie jej uczestnikom zyski przewyższające karę. Takie rozumienie sankcji, o której mowa w art. 101 ust. 1 u.o.k.k. naruszałoby w sposób rażąco zasady państwa prawnego.*”).

² Por. wyrok Sądu Najwyższego z 3 kwietnia 2018 r., sygn. akt I NSK 7/18 („*(...) nie jest trafny pogląd, że punktem odniesienia dla ustalenia wysokości kary nakładanej na danego przedsiębiorcę za konkretne naruszenie może być wysokość kar nakładanych na innych przedsiębiorców za podobne naruszenia w innych sprawach. Przyjęcie takiej tezy, nakładałoby na Prezesa UOKiK [tj. Prezesa Urzędu] oraz sądy rozpatrujące odwołania od decyzji obowiązek analizowania kar nakładanych w podobnych sprawach. Mając na względzie, że wysokość kary jest uzależniona od wielu przesłanek takie badanie nie mogłoby się ograniczać do odniesienia się wyłącznie do samej wysokości kary, ale skutkowałoby koniecznością przeanalizowania wszystkich okoliczności wziętych pod rozważę przy jej wymierzeniu, co musiałoby oznaczać konieczność zapoznania się – co najmniej – aktami postępowania prowadzonego przez Prezesa UOKiK, uzasadnieniem decyzji oraz orzeczeniami sądów zapadłymi na skutek odwołania. Nie jest przy tym jasne, jakie powinno być kryterium wyboru spraw wziętych do porównania oraz, w jaki sposób należałoby uwzględniać różnice w stanach faktycznych. Trudno byłoby zwłaszcza uniknąć zarzutu*”).

wymiaru kar w nich określone. W konsekwencji, wyjaśnienia nie tworzą uprawnień w zakresie oczekiwanego poziomu kary – stanowią jedynie odzwierciedlenie polityki karania Prezesa Urzędu aktualnej w okresie zastosowania niniejszych wyjaśnień i na dzień prowadzenia postępowań antymonopolowych, o których mowa w akapicie (2).

- (5) Wyjaśnienia nie mają charakteru prawnie wiążącego, niemniej fakt ich opublikowania należy interpretować w ten sposób, że Prezes Urzędu będzie ustalał kary pieniężne nakładane w sprawach praktyk ograniczających konkurencję w sposób określony w niniejszych wyjaśnieniach, a ewentualne odstępstwa od nich będą wiązały się z przedstawieniem uzasadnienia dla takiego działania.

3. Wymierzanie kar

- (6) Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt. 1 i 2 u.o.k.k. Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną za choćby nieumyślne dopuszczenie się naruszenia art. 6 lub 9 u.o.k.k., a także art. 101 lub 102 TFUE.
- (7) Jednocześnie zgodnie z art. 106c ust. 1 u.o.k.k. w przypadku stwierdzenia, że na przedsiębiorcę, który dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 6 lub 9 u.o.k.k. lub w art. 101 lub 102 TFUE, był wywierany decydujący wpływ przez innego przedsiębiorcę lub przedsiębiorców, Prezes Urzędu może nałożyć łączną karę pieniężną na tego przedsiębiorcę i na przedsiębiorcę lub przedsiębiorców wywierających na niego decydujący wpływ.
- (8) Zasadą w postępowaniach prowadzonych przez Prezesa Urzędu będzie, że w przypadku prowadzenia postępowania zarówno przeciwko przedsiębiorcy, który wywierał decydujący wpływ i przedsiębiorcy, na którego decydujący wpływ był wywierany, wymierzana będzie tym przedsiębiorcom łączna kara pieniężna. Określając wysokość kary pieniężnej, Prezes Urzędu przeanalizuje, w odniesieniu do takich przedsiębiorców, przesłanki wymiaru kary łącznie, w sposób, o którym mowa niżej, a następnie wymierzy im jedną karę. Jeżeli kontekst danej sprawy będzie stwarzał podstawy do nałożenia dwóch lub więcej kar pieniężnych, a nie łącznej kary pieniężnej, to Prezes Urzędu poinformuje o tym strony przed wydaniem decyzji.
- (9) Jednocześnie zgodnie z orzecznictwem unijnym, w sprawach, w których narodowy organ ochrony konkurencji stwierdza jednocześnie naruszenie prawa unijnego i prawa krajowego, możliwe jest przyjęcie różnych sposobów nałożenia kary.³ Możliwe jest nałożenie dwóch odrębnych kar w jednej sprawie (jednej za naruszenie prawa unijnego i jednej za naruszenie

arbitralnego doboru spraw. Tak ogólnie naszkicowane trudności techniczne wskazują na wadliwość przyjętej przez sądy metodologii ustalania wysokości kary.”).

³ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 3 kwietnia 2019 r. w sprawie C-617/17, *Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie*, EU:C:2019:283, akapit 37-39.

prawa ustanowionego przez państwo członkowskie Unii Europejskiej) bądź nałożenie jednej kary za oba naruszenia.

- (10) Zasadą w postępowaniach prowadzonych przez Prezesa Urzędu będzie, że w tego rodzaju sprawach nałożona zostanie jedna kara, która będzie karą za udział w naruszeniu dotyczącym zarówno unijnych, jak i polskich reguł konkurencji. Kara nie będzie podlegała podwyższeniu ze względu na liczbę kwalifikacji prawnych (podwójna kwalifikacja związana z zastosowaniem prawa unijnego i polskiego), co oznacza, że całość kary Prezes Urzędu będzie uznawał za adekwatną niezależnie od występowania podwójnej kwalifikacji prawnej naruszenia. Jeżeli kontekst danej sprawy będzie stwarzał podstawy do nałożenia odrębnych kar pieniężnych, to Prezes Urzędu poinformuje o tym strony przed wydaniem decyzji.

4. Określenie kwoty służącej wymiarowi kary pieniężnej

- (11) Poniżej opisano kolejne działania, które Prezes Urzędu podejmuje ustalając wysokość kar pieniężnych. Załącznik do wyjaśnień przedstawia skrót informacji omówionych niżej.
- (12) Zgodnie z art. 111 ust. 1 u.o.k.k. Prezes Urzędu, ustalając wysokość kary pieniężnej, uwzględnia w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy oraz uprzednie naruszenie przepisów ustawy.
- (13) W przypadku naruszeń, których dotyczą niniejsze wyjaśnienia, zgodnie z art. 111 ust. 1 pkt. 1 u.o.k.k., Prezes Urzędu bierze także pod uwagę okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia, działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia oraz specyfiki rynku, na którym doszło do naruszenia

4.1. Określenie kwoty wyjściowej i bazowej

- (14) Prezes Urzędu bierze pod uwagę przesłanki określone w art. 111 u.o.k.k. ustalając najpierw **kwotę wyjściową**, a następnie **kwotę bazową** kary.
- (15) Kwoty te są odnoszone do jednego roku naruszenia. Jeżeli okoliczności naruszenia zmieniały się w okresie jego trwania, to określając kwotę wyjściową i kwotę bazową, Prezes Urzędu uwzględnia całość tych okoliczności i odnosi je do jednego (przeciętnego) roku naruszenia.

4.1.1. Kwota wyjściowa

- (16) Ustawodawca wskazał jedynie maksymalny wymiar kar pieniężnych, odnosząc go do całkowitego obrotu przedsiębiorców i pozostawił do oceny Prezesa Urzędu, w jaki dokładnie sposób (z zachowaniem przesłanek określonych w art. 111 u.o.k.k.) wymierzone będą kary pieniężne. W celu zachowania wystarczającego związku między karą i naruszeniem, a

zarazem karą i potencjałem gospodarczym przedsiębiorcy, Prezes Urzędu w pierwszej kolejności ustali kwotę wyjściową służącą wymiarowi kary.

- (17) Kwota wyjściowa będzie stanowiła odsetek relewanego obrotu przedsiębiorcy lub przedsiębiorców, którym wymierzona ma zostać kara pieniężna. Kwota ta zostanie określona przez wskazanie odsetka z przedziału **od 0,01% do 3%** relewanego obrotu.
- (18) Przez „**relewantny obrót**” należy rozumieć całkowity obrót, w rozumieniu art. 106 ust. 3 u.o.k.k., osiągnięty przez przedsiębiorcę lub przedsiębiorców, będących bezpośrednimi uczestnikami naruszenia, w ostatnim roku kalendarzowym okresu naruszenia, ustalonego w decyzji kończącej postępowanie, za który przypisywana jest odpowiedzialność i nakładana jest kara.⁴
- (19) Przez „**przedsiębiorcę lub przedsiębiorców**” w powyższym kontekście należy rozumieć sytuację, w której: (a) w przypadku „przedsiębiorcy” – decyzja wydana przez Prezesa Urzędu nie stwierdza wywierania na przedsiębiorcę decydującego wpływu przez innego przedsiębiorcę ani nie stwierdza wywierania takiego wpływu przez samego przedsiębiorcę;⁵ (b) w przypadku „przedsiębiorców” są to przedsiębiorcy, w odniesieniu do których decyzja Prezesa Urzędu stwierdza, że w relacji między nimi dochodzi do wywierania decydującego wpływu.
- (20) Przez „**bezpośredniego uczestnika naruszenia**” na potrzeby niniejszych wyjaśnień należy rozumieć podmiot, któremu odpowiedzialność za naruszenie zostaje przypisana w formie innej niż wyłącznie w związku z wywieraniem decydującego wpływu.
- (21) Rozumienie powyższych pojęć obrazują następujące przykłady:

Przykład 1: przedsiębiorca A, którego wszystkie udziały posiada osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej, jest uczestnikiem antykonkurencyjnego porozumienia w odniesieniu do produktu X. Przedsiębiorca ten 100% swojego obrotu realizuje poprzez sprzedaż produktu X, Y i Z konsumentom zlokalizowanym w Polsce. Prezes Urzędu za relewantny obrót uzna całkowity obrót przedsiębiorcy A.

Przykład 2: przedsiębiorca A i B są powiązani w ten sposób, że A wywiera decydujący wpływ na B. Przedsiębiorca A prowadzi działalność poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i osiąga obrót ze sprzedaży produktu X. Przedsiębiorca B prowadzi działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i osiąga obrót ze sprzedaży produktu Y.

⁴ Jeżeli za tak określony rok pozyskanie informacji o obrocie byłoby niemożliwie lub nadmiernie utrudnione, to Prezes Urzędu może za relewantny obrót uznać obrót z roku poprzedzającego rok wskazany wyżej w tekście głównym. Określając relewantny obrót, Prezes Urzędu nie bierze pod uwagę obrotu, o którym mowa w art. 106 ust. 3a u.o.k.k. – obrót, o którym mowa w tym przepisie Prezes Urzędu bierze pod uwagę jedynie na potrzeby określenia maksymalnej kwoty kary pieniężnej, o której mowa w art. 106 ust. 1 u.o.k.k., zob. też pkt. 4.4 niżej.

⁵ Znaczenie „**decydującego wpływu**” określone zostało w art. 6b i 9a u.o.k.k., a w przypadku prawa unijnego wynika z zastosowania art. 101 i 102 TFUE.

Produkty X i Y nie są substytutami. Przedsiębiorca B był uczestnikiem antykonkurencyjnego porozumienia w Polsce w wyniku inicjatywy kadry menadżerskiej przedsiębiorcy B. W postępowaniu Prezes Urzędu pociąga do odpowiedzialności przedsiębiorcę B jako bezpośredniego uczestnika naruszenia, a przedsiębiorcę A poprzez odniesienie się do art. 6b u.o.k.k. Relevantnym obrotem, który zostanie zastosowany w odniesieniu do przedsiębiorcy A i B, będzie całkowity obrót przedsiębiorcy B. Na potrzeby określenia kwoty wyjściowej, Prezes Urzędu nie weźmie pod uwagę obrotu przedsiębiorcy A.⁶

Przykład 3: przedsiębiorca A i B są powiązani w ten sposób, że A wywiera decydujący wpływ na B. Przedsiębiorca A zasadniczo prowadzi działalność poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ale osiąga przychód w związku ze sprzedażą usług konsumentom zlokalizowanym w Polsce, który stanowi niewielki ułamek jego całkowitego obrotu. Przedsiębiorca B prowadzi działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i cały obrót osiąga w związku ze świadczeniem usług konsumentom zlokalizowanym w Polsce. Przedsiębiorca A i B byli uczestnikami antykonkurencyjnego porozumienia z innymi przedsiębiorcami, które zainicjowane zostało przez kadre zarządzającą przedsiębiorcy B i było w praktyce realizowane również przez pracowników przedsiębiorcy A. Prezes Urzędu pociąga do odpowiedzialności przedsiębiorcę A i B jako bezpośrednich uczestników naruszenia. Obrotem relevantnym jest suma całkowitego obrotu przedsiębiorcy A i całkowitego obrotu przedsiębiorcy B.

Przykład 4: przedsiębiorca A prowadzi działalność poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przedsiębiorca A jest uczestnikiem antykonkurencyjnego porozumienia, w ramach którego uzgadnia z przedsiębiorcami działającymi w Polsce, że nie wejdzie na polski rynek. Relevantnym obrotem będzie całkowity obrót przedsiębiorcy A.

Przykład 5: przedsiębiorca A prowadzi działalność poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i osiąga obrót w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Przedsiębiorca A pomaga w zawarciu antykonkurencyjnego porozumienia, stanowiącego naruszenie art. 6 u.o.k.k. i 101 TFUE. Relevantnym obrotem będzie całkowity obrót przedsiębiorcy A.

⁶ Obrót przedsiębiorcy A będzie jednak wzięty pod uwagę przy określaniu maksymalnej wysokości kary, zob. pkt. 4.4.

- (22) Ustalając kwotę wyjściową z przedziału **od 0,01% do 3%** relewantnego obrotu, o czym mowa była w akapicie (17), Prezes Urzędu określi tę wartość bliżej górnej granicy w odniesieniu do najbardziej poważnych naruszeń.
- (23) W przypadku naruszeń art. 6 u.o.k.k. oraz art. 101 TFUE przez najbardziej poważne naruszenia należy rozumieć w szczególności naruszenia związane z kontaktami między konkurentami.
- (24) W przypadku naruszeń art. 9 u.o.k.k. oraz art. 102 TFUE przez najbardziej poważne naruszenia należy rozumieć w szczególności naruszenia ukierunkowane na wykluczenie konkurentów z rynku.
- (25) Prezes Urzędu uwzględni również w szczególności następujące okoliczności:
- a) charakterystykę produktu oraz jego odbiorców;
 - b) charakterystykę rynku;
 - c) skutki rynkowe naruszenia;
 - d) istotny stopień zorganizowania naruszenia;
 - e) nieodwracalność lub trudną odwracalność skutków naruszenia.
- (26) Biorąc pod uwagę **charakterystykę produktu oraz jego odbiorców**, Prezes Urzędu może uwzględnić w szczególności istotne znaczenie produktu dla wyjątkowo wrażliwych odbiorców (np. naruszenie dotyczy produktów takich jak leki, z których odbiorca nie może choćby czasowo zrezygnować) oraz znaczenie produktu dla gospodarki i społeczeństwa (przez co należy rozumieć w szczególności znaczenie produktu dla bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej, w tym dla bezpieczeństwa gospodarczego, ochrony środowiska, ochrony prywatności, wolności słowa).
- (27) Biorąc pod uwagę **charakterystykę rynku**, Prezes Urzędu może uwzględnić w szczególności jego strukturę oraz bariery wejścia. Prezes Urzędu uwzględni okoliczność, że im bardziej rynek jest skoncentrowany i oddzielony wysokimi barierami wejścia, tym większe prawdopodobieństwo, że dana praktyka ograniczająca konkurencję będzie miała negatywny wpływ na uczestników rynku.
- (28) Biorąc pod uwagę **skutki rynkowe naruszenia**, Prezes Urzędu uwzględni możliwe skutki naruszenia związane z innymi okolicznościami niż te wynikające z charakterystyki produktu, odbiorców oraz rynku.
- (29) Biorąc pod uwagę **stopień zorganizowania naruszenia**, Prezes Urzędu może uwzględnić w szczególności, że naruszenie było dobrze zorganizowane np. uczestnicy antykonkurencyjnego porozumienia monitorowali swoje zachowania, żeby zapobiec nierespektowaniu ustaleń,

ukrywali lub niszczyli dowody naruszenia, żeby ograniczyć ryzyko jego wykrycia. W takiej sytuacji Prezes Urzędu określi kwotę wyjściową bliżej górnej granicy wskazanej w akapicie (22).

- (30) Biorąc pod uwagę **nieodwracalność lub trudną odwracalność skutków naruszenia**, Prezes Urzędu uwzględnia skutki naruszenia, które praktyka może wciąż wywoływać po jej zaprzestaniu, z uwagi na to, że nie jest możliwe szybkie przywrócenie skutecznej konkurencji na rynku. Powyższe może dotyczyć w szczególności wyeliminowania konkurenta z rynku, na którym nie można szybko rozpocząć działalności, co pozwala czerpać korzyści z praktyki także po jej zaprzestaniu. W tego rodzaju sytuacjach Prezes Urzędu określi kwotę wyjściową bliżej górnej granicy wskazanej w akapicie (22).

4.1.2. Kwota bazowa

- (31) W celu należytego odzwierciedlenia okoliczności i stopnia naruszenia, a także uprzednich naruszeń przepisów ustawy, kwota wyjściowa może zostać dodatkowo dostosowana poprzez jej podwyższenie bądź obniżenie o nie więcej niż 75% z uwagi na:

- a) niewielki przychód przedsiębiorcy będącego bezpośrednim uczestnikiem naruszenia z produktów, których dotyczy naruszenie, w całym jego obrocie;
- b) szczególne zagrożenie interesu publicznego związane w szczególności z funkcjonowaniem tajnych karteli w rozumieniu art. 4 pkt. 5b u.o.k.k. i konieczność zapewnienia prewencji ogólnej względem uczestnictwa w tego rodzaju naruszeniach;
- c) łączny potencjał gospodarczy, w tym łączny całkowity obrót, przedsiębiorców, między którymi występuje relacja wywierania decydującego wpływu;
- d) uprzednie naruszenie przepisów ustawy (inne niż dokonanie uprzednio podobnego naruszenia).⁷

- (32) Każda z tych przesłanek może przeważać nad innymi, co w praktyce oznacza, że możliwa będzie sytuacja, gdy współwystępowanie zarówno przesłanki przemawiającej za podwyższeniem, jak i obniżeniem kwoty wyjściowej, będzie wiązało się z podwyższeniem bądź obniżeniem kwoty wyjściowej o nie więcej niż 75%.

4.2. Okres naruszenia

- (33) Mając na względzie fakt, że zgodnie z akapitem (15) Prezes Urzędu określa kwotę bazową w odniesieniu do jednego roku naruszenia, okres naruszenia będzie uwzględniany przy

⁷ W zakresie naruszeń podobnych zob. pkt. 4.3.2.

wymiarze kary w ten sposób, że w odniesieniu do naruszeń trwających dłużej niż rok, kwota bazowa zostanie przemnożona przez liczbę (pełnych) lat uczestnictwa w naruszeniu, za które w decyzji stwierdzającej naruszenie nakładana jest kara. Jednocześnie, jeżeli w ostatnim rozpoczętym roku naruszenia, za który nakładana jest kara, czas trwania w naruszeniu będzie wynosił więcej niż 6 miesięcy, to Prezes Urzędu powiększy mnożnik o 0,5.

- (34) Przykładowo, jeżeli w decyzji kara nakładana jest w odniesieniu do okresu trwającego 3 lata i 3 miesiące, ustalona wcześniej kwota zostanie powiększona trzykrotnie (mnożnik 3), dla okresu trwającego 3 lata i 9 miesięcy – trzyipółkrotnie (mnożnik 3,5), a dla okresu trwającego 4 lata i 2 miesiące – czterokrotnie (mnożnik 4).

4.3. Okoliczności łagodzące i obciążające

- (35) Okoliczności łagodzące i obciążające są oceniane łącznie. Poszczególne okoliczności łagodzące lub obciążające mogą mieć różną wagę. Ustalona na wcześniejszym etapie analizy wartość służąca określeniu wymiaru kary może ulec zwiększeniu bądź zmniejszeniu maksymalnie o 25%.
- (36) Wskazany katalog okoliczności łagodzących ma charakter otwarty, co oznacza, że Prezes Urzędu w odpowiednio uzasadnionych przypadkach może wziąć pod uwagę inne okoliczności łagodzące niż wskazane poniżej.
- (37) Katalog okoliczności obciążających ma charakter zamknięty. Prezes Urzędu nie będzie brał pod uwagę przy wymierzaniu kary okoliczności innych niż wymienione we wskazanym niżej katalogu.

4.3.1. Okoliczności łagodzące

- (38) Jako okoliczności łagodzące traktowane są w szczególności:
- a) dobrowolne usunięcie skutków naruszenia;
 - b) zaniechanie przez przedsiębiorcę stosowania praktyki ograniczającej konkurencję przed wszczęciem postępowania antymonopolowego, bądź niezwłocznie po jego wszczęciu, przez co należy rozumieć zaniechanie spowodowane i wynikające wprost z działań sprawcy naruszenia – powyższe oznacza, że przesłanka ta nie znajduje zastosowania np. w odniesieniu do współsprawcy naruszenia wymagającego uczestnictwa przynajmniej dwóch podmiotów (antykonkurencyjne porozumienie), gdy zaprzestanie tego naruszenia wynikało z działań innego współsprawcy, w szczególności w związku ze złożeniem wniosku, o którym mowa w art. 113a u.o.k.k. Nie jest również uznawany za okoliczność łagodzącą brak kontynuowania praktyki w związku ze zrealizowaniem jej celu (np. antykonkurencyjne porozumienie zawarte

zostało w odniesieniu do przetargu, a przetarg został rozstrzygnięty, w związku z czym praktyka nie była kontynuowana);

- c) podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków;
- d) współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania, rozumiana jako aktywne współdziałanie, wykraczające poza wynikający z art. 50 ust. 1 u.o.k.k. obowiązek przekazywania w wyznaczonym terminie koniecznych informacji i dokumentów, podjęte w szczególności z własnej inicjatywy, w celu szybkiego i kompleksowego wyjaśnienia sprawy oraz zakończenia postępowania;
- e) bierna rola w naruszeniu zakazu zawierania porozumień ograniczających konkurencję, w tym unikanie przez przedsiębiorcę wprowadzenia w życie postanowień porozumienia ograniczającego konkurencję;
- f) działanie pod przymusem – w przypadku naruszenia zakazu porozumień ograniczających konkurencję.

4.3.2. Okoliczności obciążające

(39) Jako okoliczności obciążające traktowane są:

- a) rola lidera lub inicjatora porozumienia ograniczającego konkurencję lub nakłanianie innych przedsiębiorców do uczestnictwa w tym porozumieniu – w przypadku naruszenia zakazu porozumień ograniczających konkurencję;
- b) przymuszanie, wywieranie presji lub stosowanie środków odwetowych w stosunku do innych przedsiębiorców lub osób, w celu wprowadzenia w życie lub kontynuowania naruszenia;
- c) dokonanie uprzednio podobnego naruszenia, które należy rozumieć jako uprzednie dopuszczenie się stosowania praktyki ograniczającej konkurencję o podobnym charakterze (np. ponowne zawarcie porozumienia ograniczającego konkurencję albo ponowne nadużycie pozycji dominującej), stwierdzone prawomocną decyzją Prezesa Urzędu, Komisji Europejskiej lub organu ochrony konkurencji państwa członkowskiego Unii Europejskiej; waga tej okoliczności będzie tym większa, im większa będzie liczba innych podobnych naruszeń oraz stopień podobieństwa dokonanych naruszeń do naruszenia, za które wymierzana jest kara – przy ustalaniu stopnia tego podobieństwa brane będą pod uwagę w szczególności kwalifikacja

prawna naruszeń oraz mechanizm ograniczenia konkurencji (np. stosowanie cen drapieżnych);

d) umyślność naruszenia.

4.4. Maksymalna wysokość kary

- (40) Nałożona na przedsiębiorcę kara nie może przekraczać 10% obrotu, ustalonego zgodnie z art. 106 ust. 3-8 u.o.k.k.⁸
- (41) Jednocześnie zgodnie z art. 106 ust. 1a u.o.k.k. w przypadku gdy naruszenie, którego dopuścił się związek przedsiębiorców, jest związane z działalnością jego członków, kara pieniężna nie może przekroczyć 10% sumy obrotów członków tego związku przedsiębiorców prowadzących działalność na rynku, którego dotyczyło naruszenie, osiągniętych w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary.
- (42) Jeżeli będąca wynikiem zastosowania wyjaśnień wartość służąca określeniu wymiaru kary wynosi więcej niż maksymalny wymiar kary, kwotę tę obniża się do maksymalnej wysokości kary.
- (43) Kwota służąca określeniu wymiaru kary zostaje zaokrąglona do pełnych tysięcy złotych w dół.

5. Wymiar kary

- (44) Wymierzając karę Prezes Urzędu uwzględni, czy kwota będąca wynikiem analizy na poprzednich etapach nie pozostaje rażąco nieadekwatna w warunkach danej sprawy. Prezes Urzędu uwzględni, czy wskazana wcześniej kwota odpowiada karze, co do której można uznać, że będzie miała charakter odstraszący. W wyjątkowych sytuacjach, Prezes Urzędu może uznać, że określona wcześniej kwota jest nieadekwatna i wymierzyć karę w wyższym bądź niższym wymiarze. W takich sytuacjach Prezes Urzędu przedstawi dodatkowe uzasadnienie dla takiego działania.
- (45) Powyższe może dotyczyć zwłaszcza podmiotów, które w roku poprzedzającym nałożenie kary osiągnęły obrót w wysokości nieprzekraczającej równowartości 100 000 euro, a ich średni obrót z trzech kolejnych lat poprzedzających rok nałożenia kary również nie przekracza 100 000 euro, z kolei maksymalny poziom kary ustalono na poziomie równowartości 10 000 euro (art. 106 ust. 6 u.o.k.k.). Kara nakładana na takie podmioty jest ustalana na ogólnych zasadach wskazanych w u.o.k.k. i doprecyzowanych w niniejszych wyjaśnieniach, jednak może zostać zmodyfikowana (do maksymalnej wysokości równowartości 10 000 euro), w szczególności jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że osiągnięty obrót nie odzwierciedla

⁸ W przypadku określonym w art. 106 ust. 6 u.o.k.k. kara pieniężna nie może przekroczyć równowartości 10 000 euro.

rzeczywistego potencjału gospodarczego przedsiębiorcy, bądź też kara ustalona zgodnie ze wskazanymi wcześniej zasadami nie spełniłaby swojej funkcji.

Załącznik

Sposób ustalania wysokości kar pieniężnych – skrót

Ustalenie wysokości kwoty służącej wymiarowi kary	
Etap 1a: kwota wyjściowa	Prezes Urzędu ustali kwotę wyjściową jako odsetek relewantnego obrotu. Odsetek ten będzie wynosił od 0,01% do 3% relewantnego obrotu. Ustalając wysokość tego odsetka Prezes Urzędu weźmie pod uwagę okoliczności opisane szerzej w wyjaśnieniach. W przypadku naruszeń najbardziej poważnych odsetek ten będzie bliższy górnej granicy wskazanego wyżej przedziału.
Etap 1b: kwota bazowa	Prezes Urzędu dostosuje kwotę wyjściową poprzez wzięcie pod uwagę okoliczności opisanych szerzej w wyjaśnieniach. Okoliczności te mogą skutkować obniżeniem bądź podwyższeniem kwoty wyjściowej o nie więcej niż 75%. Określona w ten sposób kwota staje się kwotą bazową.
Etap 2: długość	Kwota bazowa zostanie powiększona w celu odzwierciedlenia długości naruszenia, jeżeli okres naruszenia spełni warunki opisane szerzej w wyjaśnieniach.
Etap 3: okoliczności łagodzące i obciążające	Prezes Urzędu weźmie pod uwagę okoliczności łagodzące i obciążające. W wyniku wzięcia ich pod uwagę możliwe jest obniżenie bądź podwyższenie kwoty z Etapu 2 o maksymalnie 25%.
Etap 4: maksymalny wymiar kary	Prezes Urzędu zbada, czy kwota z Etapu 3 nie przekracza maksymalnego wymiaru kary określonego w art. 106 ust. 1-8 u.o.k.k. Jeżeli kwota ta jest wyższa, to zostanie ona obniżona do maksymalnego poziomu przewidzianego w art. 106 ust. 1-8 u.o.k.k. Kwota służąca określeniu wymiaru kary zostaje zaokrąglona do pełnych tysięcy złotych w dół.
Wymiar kary	
Jeżeli Prezes Urzędu uzna, że kwota służąca wymiarowi kary określona na Etapie 4 będzie stanowiła adekwatną karę, to wymierzy karę w tej wysokości. W wyjątkowych sytuacjach, Prezes Urzędu może uznać, że określona wcześniej kwota jest nieadekwatna i wymierzyć karę w wyższym bądź niższym wymiarze. W takich sytuacjach Prezes Urzędu przedstawi dodatkowe uzasadnienie dla takiego działania.	